

**[Pravost / pravdivost myšlenek]**

**Ladislav Hejdánek**

This is a part of the original document:

[1991](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1991](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 29. 8. 1991
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 29. 8. 1991

### [Pravost / pravdivost myšlenek]

Velkou otázkou pro filosofii zůstává, zda pravost, pravdivost myšlenek a pojetí spočívá především nebo dokonce výhradně na jejich vztahu k myšlenému a pojatému, myšlenkově uchopenému. Patočka tento nezdůvodněný a veskrze problematický předpoklad formuloval (6751, Tři studie o Masarykovi, s. 59) jako svět (přesněji obraz světa), „kde empirie bude dogmaticky pojata jako skutečnost sama“ (což souvisí s tím, jak „teoretický rozum ve své neúplatnosti rozvrhuje obraz účeluprázdné a hodnoty zbavené přírody, univerza posléze němého a, absurdního“ (tamtéž). Patočka má za to, že takový přístup a takové pojetí „neupadá sice do logického, ale přece faktického konfliktu (tamtéž). Na daném místě je Patočka soustředěn na problematiku mravní a proto nechává řadu jiných otázek stranou. Domnívám se, že onen konflikt, o kterém Patočka mluví, je mnohem hlubší a že daleko přesahuje pouhou fakticitu, zejména však že plně a podstatně zasahuje také do sféry logické. Jak by mohla nejen filosofie, ale dokonce věda správným, pravdivým způsobem zachytit, popsat, objasnit a pochopit třeba jen přírodu matematicky rozvrženou a zbavenou vší transcendentní opory (formulace Patočkovy, s. 59), když sama musí pracovat takovými prostředky, které se bez takové opory neobejdou, a zejména když mají její výsledky a ona sama „dávat smysl“ (a to dokonce pravý, pravdivý smysl), zatímco skutečnost takto smysluplně pochopená a interpretovaná je rozvrhována a prezentována jako smysl nemající a „absurdní“? Nejde o to, že takové pochopení je čímsi cizím ve světě, postrádajícím smyslu, ale že *eo ipso* už ona absurdita a nesmyslnost světa je nutně prolomena a narušena, takže sám obraz také „neodpovídá“.

(29. 8. 1991)

### 910829